

Prædiken til 4. søndag efter Helligtrekonger

Matt. 14, 22-33

Da jeg arbejdede som højskolelærer, opdagede jeg en særlig panik blandt eleverne i de første måneder af året – altså netop ved denne tid. Grunden var, at mange af dem inden midten af marts skulle søge ind på en uddannelse, som de så kunne begynde på, når de nu var færdige med det her fjumreår, som udover lidt arbejde i den lokale discountbutik og en udlandsrejse til det fjerne og eksotiske Fjernøsten, hvor de mødte alle de andre unge fra vesten, altså også indebar et højskoleophold, hvor de skulle afklare deres fremtid. Det var i al fald det argument, der havde fået en del forældre til at finansiere dette ophold på en dansk folkehøjskole: Den unge mand eller kvinde skulle afklare sig vedrørende uddannelse.

Men netop undervejs i denne afklaring gik mange unge fra den ene yderlighed til den anden i opfattelsen af sig selv og egne evner. Fra urealistisk selvovervurdering til lige så urealistisk opfattelse af sig selv som nærmest uduelig.

Hvis man hører til dem, der ser det berømte og berygtede X-factor, kender man også fænomenet derfra: Unge, der står foran panelet, og som selv er overbevist om, at så snart de åbner munden, vil verden lægge sig for

deres fødder. For talentet, X-factoren, er SÅ tydeligt, at enhver vil se, at nu fødes der en ny stjerne.

Hvis imidlertid dommerpanelet ikke kan se det – eller høre det (man er nogle gange lidt i tvivl om, hvad de lægger mest vægt på) – ja, så bryder verden sammen for det stakels unge menneske. Vredt går han ud, grædende går hun ud. Og ryger så sikkert som amen i kirken lige direkte i kulkælderen og duer nu – ifølge egen opfattelse – intet til.

Noget lignede oplevede man ofte på højskolen. Unge, der kom fulde af tro på egne evner – indenfor for musik, skrivekunst, sport, sang, journalistisk eller hvad det nu var. Og når så den flinke lærer var så flink at sige, at det da var fint som interesse, som hobby, men ikke som levevej, ja, så gik det ofte som i X-factor.

Men inden alle vi mere modne mennesker nu samles i enighed om den umulige ungdom, så er det måske vigtigt at prøve at komme i tanker om, at det vel nok er en fase, som de fleste af os har været igennem.

I Jakob Ejerbos roman, Nordkraft, opererer en af hovedpersonerne – i øvrigt med det ædruelige navn Steso-Thomas – med noget, han kalder ”den banale fase”. Det er netop

denne fase, som de fleste mennesker skal igennem og som handler om at erkende, at man såmænd bare er noget så kedeligt og uoriginalt som et almindeligt menneske med nogenlunde almindelige evner for det ene, men ikke for det andet.

Så der er ikke rigtigt nogen her, der kan kaste den første sten!

I øvrigt: De fleste får vel efterhånden stabiliseret sig et nogenlunde passende sted mellem selvovervurdering og selvnedrakning. Man får med tiden et realistisk selvbillede, som det vist hedder. Og sådan et billede er godt at have. Det er godt at vide, hvad man kan – og hvad man ikke kan. Og at det, man kan, det kan man pænt, uden at det nødvendigvis er prangende. Og at det er godt nok sådan!

Men inden man når gennem fasen, kan man netop svinge voldsomt mellem en mild form for storhedsvanvid og så en nærmest altopslugende mindreværdsfølelse. Mellem overtro på sig selv og en altfortærende tvivl. Peter, disciplen, personificerer ofte den noget overdrevne selvtillid. Man bliver ikke rigtigt overrasket over, at det netop er ham, der griber den enestående chance og vil ud på det dybe. Han repræsenterer også ved andre lejligheder den stærke tro på egen formåen: Han skal nok beskytte Jesus mod dem, der vil ham til livs – og han vil da i hvert fald altid og under alle omstændigheder stå ved sit ubrydelige venskab med Jesus.

Men som bekendt er det ikke kun dérude på søen, han falder i – eller falder igennem: Han forivrer sig, han fornægter, han svigter. Ofte.

Så mon ikke også Peter undervejs er svinget over og har tænkt, at han absolut intet due- de til – hverken overfor mennesker eller Gud.

Men måske er det ikke så ligetil i historien her. Måske handler det ikke – eller ikke kun – om overdreven selvtillid. For er det egentlig sig selv, Peter tvivler på, da han falder i? Er det ikke snarere Jesus, han tvivler på? Og når han ikke tror på ham, så skal han jo tro på sig selv! Og det kan han ikke, da han ser – som det hedder – ”den stærke storm”. Med andre ord: Peter falder i, da han tror, han selv skal holde sig oppe; da han glemmer, at han er gået ud på en andens ord. Det er Jesus, der siger ”kom”.

Men også dét er ikke blot meget menneskeligt. Det er også meget udbredt: At tro, at man skal bære alting selv – også sig selv. Altid!

Forfatteren Naja Marie Aidt har skrevet en lille novelle, der hedder ”Omstændigheder”, som kredser om dette. Historien handler om en ung kvinde, Maria, som er blevet gravid. Hun er i omstændigheder, som man kaldte det før i tiden. Men desværre mere ulykkelige end lykkelige omstændigheder. Faktisk er hun er rigtigt ked af, at hun er blevet gravid og har besluttet sig for at få barnet fjernet.

Men forinden cykler hun en dag ud for at besøge sin bedstemor. De taler om forskellige ting, men ikke om Marias graviditet, selv om man har en fornemmelse af, at bedstemoren godt ved, at der er et eller andet galt. Men det bliver ved antydninger.

Så Maria cykler hjem igen uden at have fortalt noget om, at hun er gravid og skal have

en abort. Og alene tager hun på hospitalet, alene får hun foretaget indgrebet, og alene tager hun hjem og prøver at klare alting selv. Og det er hun faktisk ved at dø af. Hun er ved at forbløde både kropsligt og sjæleligt.

Men hun kommer trods alt på højkant, og en dag tager hun igen ud til bedstemoren – og fortæller det hele. Bedstemoren lytter længe, og så formaner hun sit barnebarn: - ”...der er noget du ikke har tænkt på, og det er det allervigtigste. Man må aldrig være helt alene. I svære stunder må man række ud efter nogen, og bede om trøst. Ellers er man ikke noget menneske mere, og så går man til grunde”.

Men så bliver Peter alligevel – til sidst - også et billede på dette grund-menneskelige: at række ud efter nogen. For liggende dernede i bølgerne kan han ikke andet end at række ud og bede om hjælp.

Og på den måde bliver han også et billede på troen, som den ofte kan vise sig: Når der ikke rigtigt viser sig andet.

Det er ganske vist en udbredt kritik af troen og den troende: at tro er sådan noget, der dukker op, når man er svag og nede, på spanden eller ude og svømme.

Da jeg var ung studerende, diskuterede jeg ofte tro og kristendom med en god ven, der er ateistisk anlagt og altså meget skeptisk overfor det med Gud. Og han hævdede altid, at tro er sådan noget, der netop dukker op, når man er svag og nede og ude, hvor man ikke kan bunde. Og jeg prøvede i mange år at argumentere imod og sige, at tro da også kan komme af glæde og taknemmelighed og fordi det er mest sandsynligt, at en Gud står

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

bag og har givet os livet. Og sådan kan tro jo også være. Bestemt. Og Gud ske lov for det!

Men som tiden er gået, er jeg blevet tilbøjelig til at give min kammerat ret: Ja, tro kommer ofte, når vi ikke har andet at gøre. Men at det også er i orden! At når livet ikke går, som vi havde drømt og håbet, at så dukker troen op. Troen som udtryk for afmagt – tro, fordi man ikke kan andet. Det er da menneskeligt!

I den lutherske teologi siger vi, at troen kommer af det, der høres. Troen er på den måde ikke noget, vi selv har eller skaber. Men troen kommer også nogle gange af det, der sker, af det, man så, eller den – uoverskuelige – situation, man er havnet i. Som Maria i novellen. Som Peter i bølgerne.

For tro – virkelig, levende og menneskelig tro – er jo ikke en overbevisning, en mening om det religiøse og Gud; et uangribeligt system. Tro er, at man sætter sit liv ind på en andens – Guds – ord: At man rækker ud og beder om trøst, om hjælp, fordi man ikke kan andet.

Og evangeliet – det glædelige budskab – er, at om vi endte i bøgerne på grund af for meget tro på os selv eller for lidt på Gud, så har vi Guds ord på, at han rækker ud efter os, griber os og holder os fast.

Amen

Kristian Bøcker

Jelling

Salmer:

740, 52, 404, 582, 31